

KABINET HAVEL - Úsvit v Čechách

cyklus diskusí s kritickou reflexí současné české společnosti

listopad 2008 - listopad 2009

www.usvitvcechach.cz

ČESKÝ JAZYK / ČESKÁ MÉDIA - o české žurnalistice a české literární tvorbě

17. února 2009 20:00 hod. Divadlo Husa na provázku

hosté: Vladimír Just, Partin C. Putna

moderátor: Jiří Peňás

Úsvit v Čechách – Diskuse o naší společnosti v letech 1968–1989 očima brněnských vysokoškoláků

V brněnském Divadle Husa na provázku probíhá až do listopadu cyklus diskusních večerů nazvaný Úsvit v Čechách. Také čtvrtý z večerů, které se uskutečňují jednou měsíčně v rámci projektu Kabinet Havel, vám přiblíží studentky a studenti Masarykovy univerzity v Brně.

Justův kůrovec a Putnovy vrásky

Anna Sedláčková - studentka Masarykovy univerzity - Mediální studia a žurnalistika, Environmentální studia

Václav Moravec má teplotu a nedorazí. Debata o českém jazyku a médiích začíná zklamáním. Následuje překvapení - Renata Kalenská se připravuje na mateřskou roli a jako moderátorku besed ji střídá veterán kulturních rubrik Jiří Peňás. Ze svého nového postu je drobátko nervózní. Zapomene sice pozdravit, náklonnost publika si ale získává vtipnou úvodní řečí, v níž kromě sebe představuje i debatující hosty Martina C. Putnu a Vladimíra Justa.

Téma otevírají úvahy o časových možnostech a rozsahu textů novinářů versus občasných přispěvatelů. „Na svůj poslední článek, Katolickou prosbu Karlu Čapkovi o odpuštění, jsem měl tři tisíce šest set znaků a tři měsíce přemýšlení,“ libuje si literární historik Putna. V reakci na takový přepych se Peňás označuje za dělníka médií a vzpomíná, jak mu někdy na odevzdání textu musela stačit půlhodina. „Já když něco napíšu, nejčastěji se dostanu do rubriky Dopisy čtenářů,“ přidává se literární a divadelní kritik Just a poukazuje na fakt, že politikové naopak prostor k vyjádření názorů vždy dostanou. „Štve mě, že se z nich stali komentátoři veřejného dění, ačkoliv jsou jeho aktéři. Je to, jako by psali recenzi hry, ve které sami účinkují,“ pomáhá si příměrem ze své branže.

Kritika médií na sebe nenechala dlouho čekat Moderátor debatu dále směřuje do lesů na Šumavě a k Justově zájmu o kůrovec, zabrousí také ke křesťanskému magazínu Souvislosti, kde Putna počátkem 90. let působil a podílel se na kontroverzním čísle o undergroundové poezii, jež bylo církevní veřejností odsouzeno jako pornografické. Z Peňasových dotazů je znát, že se na besedu připravoval, někdy se však do svých otázek zaplete a formuluje těžkopádně. „Nerozumím otázce,“ svraští několikrát Putna čelo. Tváří se zasmušile a sepjatýma rukama si podepírá bradu. Když se mezi hovorným Justem a mnohomluvným Peňasem dostane ke slovu, odpovídá stručně, ale trefně.

Na řadu přichází další Justův „kůrovec“ - téma floskule. Just se rozčiluje, protože v Lidových novinách onehdy narazil na stupidní mezititulek, že něco je o něčem, vložený do úst zpovídané osoby, která tuhle floskuli vůbec nepoužila. „To v Literárkách mi za dvacet let nikdo neškrtl ani čárku,“ upozorňuje. „A chceš vědět proč?“ skáče mu řeči Peňás. „Protože tam se texty nikdy neredigovaly,“ popichuje. Další kritika médií na sebe nenechá dlouho čekat. „Obecným jevem této profese je marnost nahrazovaná rutinou,“ sype z rukávu moderátor. Putna, kterého mezitím zaujaly venku odbíjející zvony kostela, se duchem vrací do divadla a přidává vlastní novinářské trápení: „Někdy je daný počet znaků tak omezující,

že článek ani napsat nejde.“ „To já svůj text do Dopisů čtenářů napíšu tak krátce, že v něm ani škrtat nejdě,“ trumfuje Just a diváci se dobře baví.

Poznání po třech stech letech Na červeném ubruse stojí před každým z hostů sklenička vody a pomerančového džusu. Peňás se napije a pokládá otázku, jsou-li česká média horší nežli česká společnost. „Společnost je formována médii, ale média reflektují, co společnost chce,“ neříká tak ani tak Just. Znovu připomíná, že politikové mají v mediálním světě mnohem více místa, než by jim mělo připadat. Na toto české specifikum jej kdysi upozornil Antonín J. Liehm žijící ve Francii. Tam když je politik pozvaný do televizní diskuze, předem se třese, co že provedl. U nás se to politiky v televizním vysílání jenom hemží. „Škoda, že tu není Václav, o tom jsem s ním chtěl mluvit,“ lituje Just Moravcovy virózy.

Peňás se obrací na Putnu a pouští se do komplikovaného souvětí, v němž figuruje Václav Havel a jež má končit otazníkem. V tu chvíli však jeho pozornost upoutá zvedající se dvojice diváků. „Neodcházíte proto, že by vás to nebavilo, ale už vám jede vlak, že jo?“ žertuje nejistě. „Jo,“ odpovídá stejně nejistě mladý muž.

Moderátor se radši vrací ke svému dotazu na Putnu, který je i ředitelem Knihovny Václava Havla. Najednou to jde stručně a jasně: „Myslíš, že je Havel rád, že už tolik není v médiích?“ „Ano, už je strašně unavený. Moc a sláva oblbne každého, otázka je nakolik. Václav Havel to zvládal ještě obdivuhodně. Teď si chce povídat se starými kamarády, chodit do hospody, do divadla...“ poodkrývá Putna.

A jak by se podle hostů měla média polepšit? „Měla by věci pojmenovávat, a ne mlžit. Když novinář napíše například nenulové náklady, víc tím zakrývá, než odkrývá,“ uvažuje Just.

Putna z pohledu občasného přispěvatele doporučuje od každodenních kauz někdy odstoupit a dívat se na věci v historických a geografických souvislostech. „Jestli to, co člověk napsal, k něčemu bylo, se pozná tak za tři sta let.“

Štve mě, že se z politiků stali komentátoři veřejného dění, ačkoliv jsou jeho aktéři. Je to, jako by psali recenzi hry, ve které sami účinkují, říká Vladimír Just.

Nic ti nemění, protože v Literárkách se texty nikdy neredigovaly, skáče mu do řeči Peňás

Cyklus diskusí s kritickou reflexí současné české společnosti probíhá od listopadu 2008 do listopadu 2009. Pořádají jej Masarykova univerzita (MU), Divadlo Husa na provázku a Dialog centrum, o. s., pod patronací Václava Havla a záštitou rektora MU Petra Fialy. Vstup zdarma, vstupenky si lze vyzvednout a rezervovat v pokladně, mail: vstupenky@provazek.cz. Z dalšího programu: Česká podnikavost (17. 3.), Česká krajina (17. 4.), Český muž (17. 5.), Česká kultura, (17. 6.), České myšlenky (17. 9.) Začátky vždy ve 20 h.

Poznámka: text zveřejněn 23. února 2009 v Lidových novinách

http://www.lidovky.cz/justuv-kurovec-a-putnovy-vrasky-d4n-/ln_noviny.asp?c=A090223_000047_ln_noviny_sko&klic=230196&mes=090223_0